

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לא

עין משפט נר מצוה

א מ"א פ"ג מהל' גניבה
הלכה ב:
יא ב ג מ"א חס טו"ע
ח"מ קטן שגל:
יב ד ה מ"א פ"ג מהל'
שגל הלכה י:

והוא שהדליק את הגדיש בצבת פטור מפני שידון בנפשו והיינו מיתה לזה משום שצבת ומשלומין לזה משום גדיש אלא על כרחך חשיב מיתה ומשלומין לאחד והואיל ולא מתחייב מיתה בשביל אדם אלא לשמים וה"ל אכילת תרומה וקריעת שיראין הוי מיתה ומשלומין לאחד ור"י ראה ליישב פי' הקונט' דחשיב הכא מיתה לזה ומשלומין לזה לפי שהן צ' מעשים

וקרע שיראים. בשעה שזולעה ואע"ג דמיתה לזה משום ממונה דניחא אחיז ליה מיפטור וסביבא ליה לרב אשי מיתה לזה ומשלומין לזה פטור: **שעקירה לורך הנחה היא.** הלכך אע"ג דחייב ממון מקמי הנחה אחיז ליה פטור והואיל וצין עקירה והנחה אחיז ליה מיתה ומשלומין צדין כאלהד שעמא אתחלה לה מלאכה: **דאי בעי גחין.** למטה מג' טפחים ואכיל וצירי מג' לאו הגבהה היא: **לא מצי לאהדורה.** משזוק את החץ הלכך משעת עקירה סופו לקרוע לו שיראין: **הכא מצי מהדר ליה.** הלכך לא אמרי' משעת הגבהה אתחלה לה אכילה: **המעציר ספין.** צידו בהליכה: **הגונז לים בצבת.** הגביהו צרשות הצעלים והואילא לרה"ר: **חייב.** צבתשלומין אף על פי שנהרג: **שכבר נתחייב בגניבה.** לשלם דהגבהה קונה בכל מקום וקמה לה צרשותיה אף להתחייב צאונסים: **היה מגרר ויואל.** שלא הגביהו צרשות הצעלים ולא קנאו אלא בהואה מרשות הצעלים פטור שאיסור שבת כו': **ואמאי.** כי הגביהו צרשות הצעלים וקנאו אחיז חייב נימא משעת הגבהה אתחלה לה הולאה וכו' **מי חייב.** משום שבת: **לכך.** להוציאו: **לא תימא בהגביהו ע"מ להצניעו אלא הגביהו ע"מ להוציאו.** ודקשיא לך נימא הגבהה לורך הולאה היא: **הכא צמאי עסקינן כשעמד.** ועמידתו היא הנחה לעקירה ראשונה ואין חיוצ שבת צהלה לו ע"י עקירת חפץ הראשונה אלא ע"י עקירת גופו שעוקב ע"מ אחר העמידה על מנת להוציא ועקירת גופו כעקירת חפץ: **אורחיה הוא.** ואין עמידתו הנחה לצטל עקירה ראשונה ממלאכת שבת פטור

תוספות ר"ד

א"ר אבין הוורק חץ מתחילה ד' לסוף ד' וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה היא. פי' ומהיהא שעתא אתחלה לה מלאכה והלכך אע"ג דחייב ממון מקמי הנחה אחיז ליה פטור והואיל (ל) וכן עקיר להנחה אחיז לה מיתה ומשלומין באין באחד ולא תימא תשלומין קונה בכ"ט אפילו ברה"ר. ופי' אף להתחייב באונסים כמחייב בנפשו לא הוי עז דמפק ליה היה מגרר ורצא פירוש שלא הגביהו ברשות הבעלים ולא קנאה אלא בהוצאה מרשות בעלים פטור. שהרי איסור שבת ואיסור גביהו באין כא'. בפי' בן סורר ומורה מוקי לה בגון דשדיה בבורא שאין הכיס בעין שאם הוא בעין א"י לוכות בו אלא בעל הכיס בא ונטלו.

וקרע שיראין של חבירו גופא אמר רב חסדא מודה רבי נחוניא בן הקנה בגונב חלבו של חבירו ואכלו שהוא חייב שכבר נתחייב בגנבה קודם שיבא לידי איסור חלב לימא פליגא דרבי אבין דאמר רבי אבין (א) הוורק חץ מתחילת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה היא הכא נמי הגבהה צורך אכילה היא הכי השתא התם אי אפשר להנחה בלא עקירה הכא אפשר לאכילה בלא הגבהה דאי בעי (ג) גחין ואכיל אי נמי התם אי בעי לאהדורה לא מצי מהדר לה הכא מצי מהדר לה מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא איכא בינייהו המעביר סכין ברה"ר וקרע שיראין בהליכתו לךך לישנא דאמרת אי אפשר להנחה בלא עקירה הכא נמי אי אפשר להנחה בלא עקירה לךך לישנא דאמרת לא מצי מהדר לה הכא מצי מהדר לה גופא אמר רבי אבין הוורק חץ מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה היא מתיב רב ביבי בר אבבי (א) הגונב כים בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור סקילה יהיה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שחרי איסור שבת וגניבה באין כאחד ואמאי הכא נמי לימא הגבהה צורך הוצאה היא הכא במאי עסקינן כגון שהגביהו על מנת להצניעו ונמלך עליו והוציאו וכי האי גוונא מי חייב והאמר רב סימון אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן (א) דהמפנה פטור

חפצים מזווית לזווית ונמלך עליהם פטור שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך לא תימא ע"מ להצניעו אלא אימא ע"מ להוציאו וכו' **אוימא** אי לכתף אורחיה הוא אלא בעומד למוש אבל לכתף מאי פטור

מלא יהיה אסון וגו' והתם הוי מיתה לאשה ומשלומין לצטל שהולדת שלו ואומר ר"י דלינה ראייה דהתם כיון שהולדת הן בגוף האשה חשיב מיתה ומשלומין לאחד מדע דצפרק בן סורר ומורה (שם דף עז.) בעי לחייב כשאין אסון צאשה אף ע"ג דניתן להצילו בנפשו דבזמנות שבמיתה הכתוב מדבר משום דהוי מיתה לזה שרצה להורגו ומשלומין לצטל ואפי' הכי כשיש אסון פטור והיינו משום דחשיב מיתה ומשלומין לאחד לפי שהן בגוף האשה דכפרישית ורבי"ז אומר דבכל מקום מיתה לזה ומשלומין לזה חייב ועד כפות לו ורודף שאני דניחא להליל לכל אדם וחייב מיתה לזה ולצעל ולצעל הכלים) ולהכי חשיב מיתה ומשלומין לאחד ואע"ג דמעיקרא צפרק בן סורר (ג' ע"א) חשיב רודף מיתה לזה ומשלומין לזה לפי המסקנא דקאמר אלא לא שגא חזר צו מאותה סברא וה"ל אלא לא שגא משום דהוי מיתה ומשלומין לאחד והכא חשיב מיתה ומשלומין לאחד כמו צמליק גדיש]: **שעקירה** צורך הנחה היא. קשה דאמרינן צמרוכה (ב"ק דף ע"ב) גבי גנז ומכר צבת דפטור כגון דלמיר ליה זרוק גניבותא לחזרי וסיקני לי חזירי גניבותא ופריך מתי לזויר חזירו קנה ומתחייב בנפשו משום שבת לא הוי עד שנתנו ומאי פריך והא עקירה לורך הנחה היא כדאמר הכא ופרישית אחי שפיר דפירש דאי אפשר לניסוך בלא הגבהה ואפי' קאמר רב מנסך ממש בהניקין (גיטין דף ע"ב) ואל קא מפטור משום דקים ליה דצרכה מיניה דכרבי ירמיה דמשעת הגבהה קונה ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך והשתא רבי ירמיה לית ליה דהגבהה לורך ניסוך היא וה"ל דלית ליה דעקירה לורך הנחה היא ולא הוי מפליג צין מצי לאהדורי ללא מצי לאהדורי מדע ללישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה אמאי נקט רבי אבין וזק חץ לניקוט מעביר אלא ודאי כי הדדי ניהו ומאן דפליג אמעציר פליג נמי אזורק ואליבא דרבי ירמיה פריך בצמרוכה (ב"ק דף ע"ב) אכל אס אפשר לניסוך בלא הגבהה לא פליג רבי ירמיה דרבי אבין ובהגהות צמרוכה (שם דף ע"ב) משמע ק"ל דרבי ירמיה פליג דרבי אבין גבי חזרו לומר אף המנסך דקאמר התם מעיקרא סבור דכרבי אבין ולצוסוף סבור דכרבי ירמיה [ומיניה י"ל לדחות דמעיקרא סבור דדמיא לרבי אבין ולצוסוף סבור דדמיא לרבי ירמיה]: **דאי בעי גחין ואב"ל.** פי' צוקונט' למטה מג' דלא הויא הגבהה וקשה לר"י דמה שייך הגבהה דצבר שהוא תופס צידו או צפיו דונתן צידה אמר רחמנא ואמרינן בגיטין (דף ע"ב) וזק לתוך קלתה מגורשת קשורה אע"פ שאינה תלויה אע"ג דמיירי צרשות הצעל ואפי' מאן דבעי התם תלויה אינו מנריך שתהא גבוה ג' אלא נראה לר"י (ה) ה"ל אע"פ דאי בעי גחין ואכיל אס הוא צראש קנה יכול הוא לשחות ולתחבזה עד בית צליעתו אע"ג דצהך אכילה אינו עושה כן והוא הגבהה זו לזורק אכילה מ"מ הואיל ואיכול לתחבזה בלא הגבהה ללא לורך אכילה היא וה"ל דמיא לנימיר דאפשר לאכילה בלא הגבהה כגון אס תחבזה לו חזירו: **הכא נמי נימא הגבהה צורך הוצאה היא.** ללישנא דאי בעי לאהדורי לא מצי מיהדר אלא לך פריך מידי אכל ללישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה פריך דהכא נמי אי אפשר להנחה בלא הגבהה אע"ג דאפשר בגריה כן לי עקירה זו כמו עקירה אחרת דמ"מ האיסור מתחיל משעת הגבהה דאם היה אחר עושה עקירה לא היה מתחייב בהנחה נמצא עקירה גורמת החיוצ ועד שעת הנחה מושך החיוצ: **נימא הגבהה צורך הוצאה היא.** מימה לפרי' דהגבהה קונה פחות משלשה טפחים (א) מצי פריך והא כיון דקנאה קודם התחלת העקירה דעקירה לא הויא עד שיגביה שלשה דלמטה משלשה הוי כלבוד דאמרינן בהמוציא (שבת פ"ג ע"ב) העציר חלי גרוברת דרך עליה חייב ואם כן דין הוא שיתחייב כמו לכן עוזאי דאמר מהלך כעומד דמי דחייב לפי שקנאה קודם שהתחיל העקירה ואומר רש"ז דמשמע ליה בכל ענין גונז כים אפילו מונח על גבי מקל שהוא גבוה שלשה טפחים שבת עשה הקנין והעקירה צבת אחת: **שהגביהו** לורך מנת להצניעו ונמלך עליו ונטלו. ואם תמלך וכיון דסלקא לעמיה השתא דמתחייב אהך הולאה אס כן הדרא קושיא לדוכתין דלך קושיא להולאה היא ויש לומר דסלקא דעתין הא והואילא הוי עקירה שניה: **אבל** לכתף מאי פטור כו'.

(א) ב"ק ק"ח. (ב) סנהדרין ע"א. (ג) צ"ב פו. סנהדרין ע"ב. שבת לא: מוספתא דב"ק פ"ט. (ד) שבת ה: עירובין כ: ע"ג. (ה) וכן ראה לומר הספר התם מתחיל האיסור משעת עקירה הכא אין האיסור מתחיל אלא משעת אכילה דאי בעי גחין ואכיל לית בלא הגבהה אכל צאל לא היה אפשר בלא הגבהה היה מתחיל נמי האיסור משעת הגבהה. מ"א. (ו) ונ"ע מוס' עירובין ע"ג. ד"ה לךך ומוס' קדושין פו. ד"ה לא מצי ומוס' ב"ק ע"ב. ד"ה אלא].

גליון הש"ס

גמ' הונב כים בשבת. עין יושלמי ב"ק פ"ג הלכה ד:

הנהגות מהר"ב

רנשבורג
[א] הו"ל הכא וכו' לא פריך מד"ה ע"י פי' שם הא"ה לורך לישנא נמי פריך ולדכרו צ"ל דרב ציני ברי אבי המומיב לית ליה אכיל בינייהו ועדי הש"ס לעיל בסמוך. דע"ה הא"ה וקושיא מקובלת שם הרשב"א והא"ה וקדושים דכריס לרבוי חזי צור ודו"ק:

מוסף רש"י

הוורק חץ. צבת (ב"ק ק"ז). שעקירה צורך הנחה היא. דכיון דצין עקירה להנחה קרע, מלאכה משעת שבת ומשעת עקירה (צ"ל קריעה. ב"מ) צדין כאלהד ולא אמרינן משעת עקירה (צ"ל קריעה. ב"מ) חייב ממון ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת הנחת חץ (ב"ק ק"ז). הגונב כים בשבת. שהגביהו וקנאו בהגבהה (סנהדרין ע"ב). חייב. להחיר ואע"פ שהוציאו אחי כן לרה"ר ומתחייב בהולאה מיתה (שם) חייב בשלומין ואע"פ שזין בנפשו (שבת ע"א) דליכא לומר קס ליה דצרכה מיניה דליכא הכא שמי רשעיות יומד (רשב"ם ב"ב פ"ב). שכבר נתחייב בגניבה. בשעה שהגביה הכיס צבת הצעלים (שבת ע"א) וישלם חיוצ ממה הצעל עליו לאחר מכן אינו נפטור מן המשלומין (סנהדרין ע"ב). היתה מגרר ויוצא. שלא קנאה בהגבהה אלא בהואה מינה הצעלים (שבת ע"א) ולא קנאו מתוך הבית. אכל כשיואל לרה"ר קנאו בשעיר רשות שהוציאו מרשות הצעלים וזיקי ידו למטה משלשה וקנאה נזרו, דידו תחבזה לו כהרשעה על ארבעה והכי הוא לו כחליו. ואע"פ שזין אלא הגבהה והכי מוקין לה כמתכות (סנהדרין ע"ב). שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך. וצבת מלאכת משעת אסרה תורה שמתין לכך אלא שגנז צבת כסגור שזיהו חז או מלאכה זו מותרת, אכל כי לא נתחייב פטור מטעמא (עירובין כ:).

(א) נראה דל"ל הואיל דהא הו"ל מיתה ומשלומין וכו'.